

SÄFFLE KOMMUN
kommun@saffle.se

2024-02-23

1 (23)

Dnr- SI 2023:6013

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid
Värmlandsbro skola i Säffle kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på *Värmlandsbro skola* avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från *regelbunden* kvalitetsgranskning till *planerad* kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid *Värmlandsbro skola* i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver skapa ytterligare förutsättningar för lärare att samverka och säkerställa att skolans gemensamma arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av alla lärare.

Undervisning

Undervisningen främjar i låg utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver utveckla undervisningen så att den utgår från och möter elevernas förutsättningar och behov, oavsett hur långt eleverna har kommit i sin kunskapsutveckling.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver arbeta samlat för att skapa och upprätthålla gemensamma strategier och förhållningssätt avseende studiero, i delaktighet med samtliga elever.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge lärarna förutsättningar att kunna kvalitetssäkra sina omdömen i samtliga ämnen.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **30 augusti 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2023:6013) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på *Värmlandsbro skola* leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Rektorn skapar sig en tydlig bild av skolans verksamhet genom att följa upp och analysera skolenhetens samlade resultat. Rektorns analys av skolans samlade resultat ligger till grund för skolans arbete att utveckla undervisningens kvalitet i svenska och matematik, samt skolans trygghetsarbete och fördelningen av resurser efter identifierade behov. Rektorn leder och styr inte ett strategiskt jämställdhetsarbete i syfte att ge alla elever oavsett könstillhörighet samma förutsättningar att lära och utvecklas. Rektorn skapar vissa förutsättningar för lärare att samverka men skolans arbets- och förhållningssätt tillämpas inte av alla lärare.

Uppföljning och analys

Skolinspektionens granskning visar att rektorn följer upp och analyserar skolenhetens kunskapsresultat samt att värdegrundsarbetet integreras i undervisningen. Det framgår av intervjuer och inskickad dokumentation att kunskapsresultaten följs upp två gånger per läsår och resultaten från de olika kartläggningarna som görs på skolan följs upp vid två andra tillfällen. Dessutom analyseras resultat från nationella prov samt sammanställningar av enkäter och anmälningar om kränkande behandling. Rektorn följer även upp undervisningen och hur lärare arbetar med värdegrundsuppdraget genom strukturerade lektionsbesök av elevhälsan, medarbetarsamtal och resultat från elevenkäter samt lärares utvärderingar av hur de har arbetat under läsåret. Rektorn har identifierat att måluppfyllelsen över tid har varit låg, för samtliga årskurser i samtliga ämnen, och att det saknas tillräcklig progression till årskurs 6, vilket tydligt ses på resultaten på nationella prov. Dessutom skiljer sig resultaten sig åt mellan pojkar och flickor i årskurs 1, 3 och 6 i samtliga

ämnen, där pojkarna genomgående har lägre måluppfyllelse. Slutligen har rektorn identifierat att det finns platser där elever känner sig otrygga.

Rektorns analys av skolans samlade resultat ligger till grund för skolans arbete att utveckla undervisningens kvalitet i svenska och matematik, samt skolans trygghetsarbete och fördelningen av resurser efter identifierade behov. Av intervjuer och dokumentation framgår att rektorn utifrån sin analys beslutat om skolans prioriterade utvecklingsområden gällande högre måluppfyllelse i svenska och matematik. Utifrån utvecklingsområdena har rektorn beslutat om insatser, bland annat har elevhälsan förstärkts med speciallärare och ett arbete inletts med gemensamma analyser och diskussioner kring undervisningens genomförande i matematik och svenska. Rektorn tar del av detta underlag och beslutar också om resursfördelning och organisationsförändringar. Bland annat har rektorn möjliggjort för lärare och fritidspersonal att samverka i undervisningen i syfte att möta de behov eleverna har under skoldagen. Dessutom finns avsatt tid för lärare att vara resurs för årskurs 6 eftersom det finns flera elever som riskerar att inte nå godkända betyg. Trygghetsskapande insatser omfattar bland annat att ökad vuxennärvaron genom rastvärdar på de platser som identifierats som otrygga av eleverna. Vidare ska kuratorn stötta lärarna i arbetet med värdegrundsfrågor för att ytterligare stärka skolans trygghetsfrämjande arbete.

Jämställdhetsarbete

Skolinspektionens granskning visar att rektorn inte leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete i syfte att ge alla elever oavsett könstillhörighet samma förutsättningar att lära och utvecklas. Visserligen framgår av intervjuer och dokumentation att lärarna lyfter in jämställdhetsperspektivet i sin undervisning genom diskussioner och val av läromedel samt att det ingår i värdegrundsarbetet, men detta inte är initierat och följs inte heller upp av rektorn. Däremot följs kunskapsresultaten och resultat av trygghetsenkäter upp utifrån eventuella skillnader mellan pojkar och flickor, dock har inte de resultaten använts till en fortsatt analys eller ett fortsatt arbete på skolenheten gällande jämställdhet.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn skapar vissa förutsättningar för lärare att samverka men att skolans arbets- och förhållningssätt inte tillämpas av alla lärare. Av inkommen dokumentation samt av intervjuer framgår att rektorn har infört träffar med närliggande skola som leds av förstelärare från en annan skolenhet, med syfte att stärka lärarnas ämnesdiskussioner kring undervisningen i svenska och matematik. Lärarna träffas också två gånger per vecka bland annat i stadiindelade arbetslag för

ytterligare tillfällen att analysera resultat och diskutera undervisning i svenska och matematik. Elevhälsans specialpedagog deltar dessutom vid lärarnas analysmöten för att planera för kommande insatser och följa upp på vilket sätt pågående insatser gynnar lärandet på grupp- och individnivå. Enligt rektorn har insatserna inte pågått tillräckligt länge för att de ska kunna se en effekt på måluppfyllelsen i svenska och matematik.

Rektorn har sett till att det finns möjligheter för lärare att träffa representanter för elevhälsan vid behov och diskutera enskilda elever, men ser inte till att en kontinuerlig samverkan mellan lärare på skolenheten och den samlade elevhälsan sker. Det framgår också av intervjuer att lärarna tidigare arbetade självständigt och oberoende av varandra och att undervisningen därför saknade en röd tråd mellan årskurser. Spår av detta finns ännu kvar på skolan och innebär att alla lärare inte samverkar fullt ut i skolans gemensamma arbets- och förhållningssätt som syftar till att utveckla undervisningen. Rektorn har identifierat att det bland annat finns problem med likvärdigheten avseende lärarnas dokumentation av omdömen, betyg och planeringar i den digitala lärplattformen, vilket försvårar för rektorn att få en övergripande bild om undervisningen följer skolans kunskaps- och värdeuppsdrag. Därutöver protokollförs inte samtliga arbetslagsmöten. Det innebär att det blir svårare för rektorn att följa upp arbetet i arbetslagen, eftersom rektorn endast är på skolenheten någon dag i veckan samt att skolenheten saknar arbetslagsledare detta läsår. Slutligen framgår att rektorn har genomfört insatser för att öka likvärdigheten av dokumentation i den digitala lärplattformen och skapat ett mer tillgängligt digitalt dokument avseende arbetssätt, men trots det finns lärare på skolan som behöver ytterligare ledning för att tillämpa dessa. Enligt vissa lärare att är det dock fortfarande otydligt vilka rutiner som gäller.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver skapa ytterligare förutsättningar för lärare att samverka och säkerställa att skolans gemensamma arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av alla lärare.

Granskningen visar att rektorn skapar förutsättningar för lärare att samverka men att vissa lärare har behov av ytterligare ledning. Granskningen visar vidare att det finns en osäkerhet hos viss skolpersonal gällande skolans rutiner och att skolans arbets- och förhållningssätt inte tillämpas av alla lärare.

Av skollagen framgår att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn, i samverkan med personalen, identifierar inom vilka arbets- och utvecklingsområden samsyn saknas. Det behöver vara tydligt för alla lärare och all övrig skolpersonal, oavsett hela tjänster på skolan eller inte, vilka arbets- och förhållningssätt som finns och hur skolan arbetar i olika avseenden. Det kan exempelvis ske inom ramen för rektorns verksamhetsbesök. Därefter rekommenderas rektorn att tydliggöra skolans mål och förväntningar så att skolans arbets- och förhållningssätt tillämpas av alla lärare. Rektorn rekommenderas även skapa ytterligare förutsättningar för lärarna att samverka, genom att exempelvis tydliggöra roller, mandat och ansvar och se till att skolan har en fungerande mötesstruktur där lärare och elevhälsan kan träffas och utveckla kollegialt samarbete.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Undervisningen präglas av struktur och variation men lärarna ger inte alltid ett aktivt lärarstöd till samtliga elever. Därutöver följer undervisningen mestadels en tydlig struktur, omfattar ett logiskt flöde och är målfokuserad, men syftet synliggörs inte alltid för eleverna. Undervisningen innehåller inslag som ger eleverna möjlighet att ta ansvar för det egna lärandet. Eleverna ges även ett visst inflytande över undervisningen, men de ges sällan en möjlighet att utvärdera den. Dessutom är lärarnas förväntningar på eleverna varierande även om undervisningen innehåller vissa inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Undervisningens innehåll och arbetssätt har inslag av anpassning till aktuell elevgrupp men utan att stimulera eller utmana alla elever, oavsett hur långt de kommit i sin kunskapsutveckling.

Struktur, variation och aktivt lärarstöd

Granskningen visar att undervisningen präglas av variation men att ett aktivt lärarstöd inte alltid ges. Av intervjuer samt av lektionsobservationer framgår att det finns en va-

riation och balans av olika aktiviteter gällande arbetssätt och arbetsform. Efter en gemensam genomgång som alltid innebär att läraren går igenom lektionens innehåll förekommer olika arbetssätt under lektionerna som till exempel att låta eleverna omväxlande arbeta med skriftliga och muntliga uppgifter, genomföra praktiska moment, se på film eller lyssna på genomgångar. Lektionerna innehåller också en variation av arbetsformer, som växling mellan enskilt och gemensamt arbete i klassen eller grupparbete och gemensamt arbete i klassen. Däremot framgår det att lärarna inte alltid stöttar och hjälper eleverna under lektionerna på ett aktivt och adekvat sätt. Vid vissa av de observerade lektionerna uppmärksammar inte lärare att elever inte arbetar med uppgiften samt att elever räcker upp handen och då inte kommer igång med sitt arbete eller kommer vidare med uppgiften även om eleverna säger att de oftast får snabb hjälp av sina ordinarie lärare på lektionerna.

Vidare visar granskningen att undervisningen mestadels följer en tydlig struktur, omfattar ett logiskt flöde och är målfokuserad, men att syftet inte alltid synliggörs för eleverna. Av inskickade intervjuer och lektionsobservationer framkommer att det på skolenheten finns gemensamma riktlinjer för lektionsstruktur. Lärarna använder sig av bildstöd och har ett liknande upplägg när det kommer till uppstart och avslut av lektionerna. Exempel på detta observeras under de besökta lektionerna, vid en av lektionerna använder till exempel en lärare bildstöd vid genomgång medan läraren på en annan lektion ritar på tavlan. Dock framkommer av lektionsobservationer få exempel på att lektionerna avslutas med att lärarna sätter lektionen i sitt sammanhang genom att exempelvis sammanfatta eller berätta vad som ska ske på nästa lektion i ämnet. Däremot inleds de observerade lektionerna med att lärarna berättar vad lektionen ska handla om och vilka moment som ska genomföras. Några lärare återknyter även tydligt till vad som tidigare gjorts i ämnet. Vidare framkommer det att lärarna mer sällan förklarar undervisningens syfte. Både lärare och elever berättar att lektionens mål och arbetsgång förklaras och även skrivs upp på tavlan. Elever säger att lärarna mer sällan förklarar varför de ska lära sig något och i så fall handlar det om att eleverna behöver kunna saker inför vidare utbildning och arbete. Även rektorn säger att lärarna oftast förklarar syftet med undervisningen utifrån ett långsiktigt perspektiv och möjlighet till val senare i livet. Lärare säger att de förklarar på en mer grundläggande nivå för de yngre eleverna som att varför eleverna ska lära sig att läsa och skriva. Undervisningens syfte kan därmed framstå som otydligt för eleverna.

Elevernas delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Granskningen visar att undervisningen innehåller inslag som ger eleverna möjlighet att ta ansvar för det egna lärandet. Eleverna ges även ett visst inflytande över undervis-

ningen, men de ges sällan en möjlighet att utvärdera den. Av intervjuer framgår att lärarna låter eleverna reflektera över sitt lärande genom att de för samtal om att eleverna lär sig på olika sätt exempelvis med hjälp av bilder, text eller film samt hur eleverna kan göra när de ska lära sig något nytt. Dessutom ger lärarna eleverna möjlighet att se tillbaka på tidigare uppgifter för att synliggöra elevens utveckling inom området, exempelvis genom att eleverna gör ett test i början av området och sedan gör om samma test senare. Av intervjuer framgår också att det förekommer inslag av elevinflytande men att det inte finns ett gemensamt arbete på skolan. Exempel på elevinflytande som nämns av lärarna är att eleverna kan få välja vilket sätt de vill redovisa på eller att de kan få välja exempelvis vilket däggdjur de vill skriva om. Det kan också handla om att fråga eleverna om vad de kan eller är nyfikna på när lärarna startar upp ett nytt arbetsområde, till exempel genom att använda sig av ett så kallat VÖL-diagram (vet, önskar veta, lärt mig). Men det framkommer också att det skiljer mellan lärare i hur mycket de ger eleverna inflytande. Eleverna säger att lärarna ofta berättar vad de ska arbeta med inför ett nytt arbetsområde, men att de sällan får se planeringen för området eller vara med och påverka innehållet. I intervjuer framkommer att det inte finns något gemensamt arbete kring hur eleverna ges möjlighet att utvärdera undervisningen och att det sker i enstaka fall och med några lärare. Flera lärare säger att de låter eleverna visa hur de tycker att undervisningen har fungerat genom "tumtecken" och någon lärare säger att hen brukar utvärdera i slutet av ett arbetsområde. Få elever känner igen att de har fått utvärdera undervisningen eller att undervisningen har förändrats om eleverna har fått säga vad de tycker om undervisningen. Visserligen finns från rektorn en uttalad förväntan om att utvärdering av undervisningen ska ske, men det framkommer i granskningen att detta endast sker sporadiskt och i varierande grad mellan olika lärare.

Motivation, stimulans och anpassning

Granskningen visar att lärarnas förväntningar på eleverna behöver utvecklas även om undervisningen innehåller vissa inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Av lektionsobservationer och intervjuer framkommer att lärarna både ger eleverna beröm när de presterat väl och uppmuntrar dem inför uppgifter. Lärarna arbetar också för att skapa ett tillåtande klimat i klassrummen genom att uppmuntra eleverna att svara på lärarens frågor, för att visa vad de kan. Lärarna signalerar att det ingenting gör om eleverna skulle svara fel. Lärarna säger att de också gör det tydligt för eleverna att det inte är tillåtet att skratta åt någon annan elev genom att säga till direkt. Enligt eleverna brukar lärarna säga att de kan börja med enklare uppgifter och att även om de inte kan det nu kommer eleverna att lära sig det. Enligt rektorn och elevhälsan gör dock lärarna ibland förutfattade antaganden om elever och

deras förutsättningar, vilket innebär att lärarna inte alltid har höga eller realistiska förväntningar på vad eleverna kan uppnå. Det medför att lärarna inte alltid skapar förutsättningar i undervisningen för eleverna att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. De har påbörjat ett arbete med att höja lärarnas förväntningar på samtliga elevers förmåga att lära, oavsett behov av anpassningar i undervisningen.

Granskningen visar att undervisningen kan utvecklas för att utmana och stimulera alla elever oavsett hur långt de kommit i sin kunskapsutveckling. Av lektionsobservationer framkommer att innehållet mestadels är detsamma för samtliga elever och arbetsuppgifterna är av samma svårighetsgrad. Eleverna säger att det framförallt är i matematiken som det finns fler uppgifter för den som hinner färdigt eller tycker att det är för lätt. På lågstadiet brukar eleverna oftast få läsa i sin läsebok när de är klara, medan på mellanstadiet brukar läraren i början av lektionen berätta vad eleverna ska göra om de blir klara, vilket kan vara uppgifter som är svårare eller fördjupande. Några lärare använder sig av öppna uppgifter som kan lösas på olika sätt, beroende på elevens kunskapsnivå. Flera lärare säger också att det ofta finns fördjupande frågor i det läromedel de använder, i exempelvis matematik, NO och SO. Någon lärare lägger in extra uppgifter i digitalt läromedel i matematik, vilket eleverna också berättar. Vid lektionsobservationerna ska däremot eleverna göra klart tidigare uppgifter om de blir färdiga. På flera av de observerade lektioner ska eleverna också vänta in varandra och följa det arbetssätt och tempo som läraren har bestämt. Vid några tillfällen löser elever uppgifter på ett för eleven snabbare sätt, men ska då göra om uppgiften på det sätt läraren bestämt. Lärarna säger att elever som ligger långt framme får klara sig mer själva eftersom lärarna har mer fokus på de eleverna som inte når målen. Lärarna är överens om att de skulle behöva ha mer diskussioner kring de elever som elever som behöver utmanas mer. Skolenhetens kunskapsresultat är låga i jämförelse med genomsnittet för riket och har varit så över tid. Både elevhälsan och rektorn konstaterar att undervisningen sällan är tillräckligt motiverande eller innehåller anpassningar för de elever som ligger längre fram eller har behov av stöd, vilket leder till att undervisningen inte blir utmanande och stimulerande för alla elever. Sammantaget innebär det att eleverna inte alltid får arbeta med uppgifter som kognitivt utmanar dem och som utvecklar deras tänkande och att de då begränsas i att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer

Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver utveckla undervisningen så att den utgår från och möter elevernas förutsättningar och behov, oavsett hur långt eleverna har kommit i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionens granskning visar att undervisningen på Värmlandsbro skola inte i tillräcklig utsträckning utgår från och anpassas efter enskilda elevers olika behov och förutsättningar. Elever får inte alltid arbeta med uppgifter som kognitivt utmanar dem och som utvecklar deras tänkande. Undervisningen behöver individanpassas så att alla elever ges möjlighet att nå så långt det är möjligt i sin kunskapsutveckling.

Av skollagen framgår att all utbildning inom skolväsendet ska ta hänsyn till barns och elevers olika behov. En strävan ska vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. I förarbetena till skollagen förtydligas att alla elever, även de som utvecklas snabbt, har rätt att få stimulans och utmaningar i skolarbetet. Elever som lätt når kunskapskraven har rätt att få en individanpassad undervisning och uppmuntran att nå ännu längre i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionen rekommenderar att lärarna utifrån en kartläggning av elevernas förutsättningar och behov ser till att eleverna ges en undervisning som bidrar till att eleverna kan utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar. Lärarna behöver, under ledning av rektorn, skapa en flexibel undervisning, där alla elever oavsett var de befinner sig i sin kunskapsutveckling, får arbeta med ett utmanande innehåll på lämplig nivå. Alla elever ska få möta en individanpassad undervisning där det finns möjlighet att arbeta med ett utmanande innehåll utifrån elevens förutsättningar. Lärarna behöver också uppmärksamma och vidta åtgärder om elever redan i ett tidigt skede av utbildningen får otillräckligt med stimulans. Det finns då en överhängande risk att deras intresse och nyfikenhet för skolarbetet avtar, vilket kan medföra en sämre kunskapsutveckling. Genom att samtliga elever får möjlighet att få uppgifter och aktiviteter som utvecklar och utmanar deras tänkande bör förutsättningar för elevernas intresse och motivation för skolarbetet öka.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. På Värmlandsbro skola bedrivs ett medvetet arbete för att skapa trygghet för eleverna under hela skoldagen. Elevernas upplevelse av trygghet kartläggs på olika sätt och rektorn vidtar åtgärder utifrån de behov som identifieras. Dock kan elevernas trygghet på nätet tydligare ingå i kartläggning och i det förebyggande arbetet. Det saknas även ett samlat arbete, där eleverna är delaktiga, med att skapa studiero. Visserligen finns gemensamt förhållningssätt gällande ordning och lektionsstruktur för att upprätthålla studiero, men på enheten saknas samsyn och gemensamma överenskommelser gällande studiero.

Arbete för trygghet

Granskningen visar att det på skolenheten bedrivs ett medvetet arbete för att skapa trygghet på skolan. Av dokumentation och intervjuer framkommer att lärarna, rektorn och elevhälsan genomför relevanta främjande och förebyggande insatser som bidrar till elevernas trygghet under hela skoldagen. Skolan genomför flera gruppstärkande aktiviteter i syfte att eleverna ska lära känna varandra både inom stadierna och på hela skolan. Exempelvis har skolan en gemensam uppstart där eleverna delas in i åldersblandade grupper och gemensamma pysseldagar där elever delas in i grupper stadiervis. Det finns också en fadderverksamhet mellan eleverna i förskoleklass och årskurs 3. På skolan finns forum för både lärare och elever att diskutera trygghetsfrågor som exempelvis arbetslagsmöten och elevråd, där eleverna bland annat är med och tar fram skolans regler varje läsår. Det framgår även att skolan arbetar med rutiner och förhållningsätt i syfte att skapa förutsägbarhet och en trygg miljö för eleverna. I samtliga klasser diskuteras skolans regler och eleverna berättar att de pratar om hur elever ska bemöta varandra. Vid lektionsobservationer framgår att lärarna tar emot eleverna i dörren inför varje lektion och använder startuppgifter för att vänta in alla elever i början av dagen samt tydliggör muntligt och visuellt vad som ska ske under lektionerna. På kommunnivå har det tagits fram ett material med sju

filmer gällande normkritiskt förhållningssätt, som används av lärarna i värdegrundsarbetet. Arbetet sker enligt rektorn i syfte att stärka elevernas upplevelse av att de kan vara sig själva och träna på förmågor som att bemöta varandra med respekt. Elevhälsan har i uppdrag att stötta lärarna i det arbetet till exempel genom att ta fram övningar som passar elevgruppen. Eleverna beskriver att de upplever att det alltid finns någon vuxen de kan vända sig till och att de vuxna agerar utifrån situationen, som exempelvis att prata med de inblandade vid en konflikt. Skolinspektionens granskning visar också att elevernas upplevelse av trygghet kartläggs och följs upp på olika sätt. Av dokumentation och intervjuer framgår att trygghetsenkäter, trygghetsvandringar samt samtal med elever genomförs regelbundet. Ytterligare följer rektorn även upp anmälningar av kränkande behandling samt incidentrapporter. Resultaten av dessa kartläggningar sammanställs av elevhälsan och analyseras sedan av lärare, och rektorn i samverkan med elevhälsan. Därefter presenteras utvalda resultat för elever och vårdnadshavare. Resultaten visar att eleverna överlag känner sig mycket trygga på skolan, men att det finns områden där eleverna upplever en viss otrygghet, till exempel fotbollsplanen framförallt gällande språkbruket. Därtill visar uppföljningen att idrottshallen och korridorer har upplevts otrygga av eleverna på grund av ljudnivå och trängsel. Rektorn vidtar åtgärder utifrån de behov som identifieras i kartläggningar och analys. Till exempel genom att öka vuxennärvaron på raster med syftet att elevernas upplevelse av trygghet på skolgården ska öka. När det gäller elevernas säkerhet och trygghet på nätet sker insatser främst på enskilda lärares initiativ eller på förekommen anledning. Skolinspektionen rekommenderar dock att elevernas trygghet på nätet tydligare uppmärksammas i kartläggningarna, och att det förebyggande arbetet kring detta blir mer systematiskt.

Studiero och lugn miljö

Skolinspektionens granskning visar att det saknas ett samlat arbete, som eleverna är delaktiga i, med att skapa studiero. Av intervjuer, inskickade dokument och lektionsobservationer framgår att personalen har ett gemensamt förhållningssätt när det gäller ordning och struktur i klassrummen, genom bland annat fasta klassrumsplaceringar och tydlig lektionsstruktur. Eleverna beskriver att i vissa klasser har de pratat om vilka regler som ska gälla i klassrummet, men att det inte sker i alla klasser. Lärarna däremot säger att eleverna får vara med och påverka klassrumsreglerna och att skolans gemensamma ordningsregler diskuteras i elevrådet. Enligt rektorn och elevhälsan pågår ett kommunövergripande utvecklingsområde kring tillgänglig lärmiljö som bland annat syftar till att skapa en lugn miljö i klassrummen. Det är också arbetet med tillgänglig lärmiljö som ska fungera som gemensamma riktlinjer i arbetet kring studiero. Det framkommer dock att det inte sker något samlat arbete kring tillgänglig lärmiljö på skolan och att lärarna i olika grad arbetar med det.

Lärarna säger att de har samsyn om vad studiero innebär på skolan men att det inte finns några gemensamma överenskommelser på skolan kring det, till exempel vad lärarna ska göra om studieron brister. Lärarna säger också att det inte finns något forum för dem att diskutera studiero utan att det tas upp lite då och då, till exempel vid kafferasterna. Rektorn säger att lärarnas syn på vad studiero innebär skiljer sig åt, i vissa klasser räknas det som studiero när man kan höra en penna som faller i golvet och i ett annat klassrum är eleverna vana vid att prata och ta hjälp av varandra. Detta iakttas även vid lektionsobservationerna. Lärarnas sätt att tänka kring studiero stämmer inte alltid överens med det som förmedlas i arbetet kring tillgänglig lärmiljö.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver arbeta samlat för att skapa och upprätthålla gemensamma strategier och förhållningssätt avseende studiero, i delaktighet med samtliga elever.

Skolinspektionens granskning visar att även om strukturer finns som bidrar till att skapa studiero, som bestämda platser för eleverna och tydlig lektionsstruktur, så saknas ett samlat arbete på skolenheten för att både skapa och upprätthålla studieron.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Enligt läroplanen ska alla som arbetar på skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Vidare framgår av läroplanen att skolans mål är att varje elev tar ett personligt ansvar för sina studier och sin studiemiljö. För att åstadkomma ett effektivt arbete med studiero krävs att skolan som helhet har ett gemensamt förhållningssätt kring detta arbete. Det är skolans och ytterst rektorns ansvar att skapa en sådan skolmiljö.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar gemensamma förhållningssätt och strategier i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero. I arbetet bör samtliga elever vara delaktiga. Lärarna kan på lektionerna, tillsammans med eleverna, kontinuerligt diskutera studiero och vad som krävs för att skapa studiero. För att skapa en miljö på skolan där all undervisning präglas av studiero behöver också fungerande forum skapas för lärarna att diskutera och komma överens om gemensamma strategier och förhållningssätt. I detta arbete kan lärarna till exempel delge varandra goda exempel. När det gäller att vidta åtgärder

när studieron brister behöver rektorn tydliggöra vilka strategier som lärarna ska använda, så att eleverna möter samma förhållningsätt oavsett vilken lärare de möter.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområde finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande.

Rektorn följer upp lärarnas bedömningar ur ett likvärdighetsperspektiv, men diskussioner förs inte med lärarna utifrån en analys om eventuella avvikelser.

Ytterligare ger rektorn lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar i svenska, matematik och slöjd men inte i övriga ämnen. Dessutom ser rektorn inte till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar.

Diskussion och analys av omdömen och betyg

Av Skolinspektionens granskning framgår att rektorns uppföljning av lärarnas bedömningar ur ett likvärdighetsperspektiv är begränsad. Av intervjuer och inskickade dokument framgår att det inte finns något samlat arbete kring bedömningar vilket tar sig uttryck i att det finns skillnader i hur lärarna gör bedömningar, dels mellan ämnen och dels mellan årskurser. Rektorn har uppmärksammat att det finns skillnader i både hur och om lärarna dokumenterar i sina bedömningar i skolenhetens lärplattform. Det finns därför en risk att rektorn inte får en likvärdig bild av elevernas kunskaper.

Rektorn konstaterar också att det finns skillnader bland annat gällande pojkar och flickors måluppfyllelse, omdömen och betyg inom NO och SO och att förmågor har bedömts olika i NO och SO för samma elever. Enligt rektorn finns skillnader i lärarnas sätt att göra bedömningar eftersom flera lärare inte är säkra på vad styrdokumentet säger gällande undervisningen och hur de ska bedöma. Både lärare och rektorn uppger att rektorn inte har haft några samtal med lärarna kring avvikelser som rektorn uppmärksammat i omdömen och betyg. Representer från elevhälsan säger att de inte varit involverade i diskussioner kring hur man skapar likvärdiga bedömningar.

Kvalitetssäkringar av omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra de bedömningar som görs i svenska, matematik och slöjd, men att rektorn behöver se till

att lärarna även ges förutsättningar att göra detta i andra ämnen. Av intervjuer och inkomna dokument framkommer att lärarna ges förutsättningar för likvärdiga bedömningar i svenska och matematik, genom avsatt tid för genomgång av resultat av kartläggningar och sambedömning. Lärarna säger att de använder sig av Skolverkets bedömningsstöd, men i övrigt gör lärarna olika gällande hur de kvalitetssäkrar sina bedömningar. För lärarna i slöjd finns en kommunövergripande grupp där de samplanerar och sambedömer regelbundet i ämnet. Lärarna konstaterar att de sambedömer i matematik, svenska och slöjd, men inte i några andra ämnen. Enligt rektorn har lärarna möjlighet att även diskutera bedömning i övriga ämnen vid de tillfällen lärarna diskuterar resultat av kartläggningar i svenska och matematik, men att detta inte tydliggjorts. Lärarna säger att de då endast har fokuserat på att diskutera bedömning av elevernas kunskaper i just svenska och matematik. De önskar tid för sambedömning även i övriga ämnen. Vid bedömningsträffar med närliggande skola har lärarna haft fokus på att skapa en samsyn kring hur de använder olika kartläggningsmaterial och bedömningar i svenska och matematik. Dessutom har de vid några av tillfällena diskuterat de reviderade kursplanerna och bedömning utifrån dem. Lärarna uttrycker att de i övrigt saknar bedömningsdiskussioner där de diskuterar exempelvis bedömningssituationer eller olika typer av underlags tyngd med lärare i alla ämnen. I de fall bedömningsdiskussioner sker genomförs dessa sporadiskt och spontant vid behov.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge lärarna förutsättningar att kunna kvalitetssäkra sina omdömen i samtliga ämnen.

Skolinspektionens granskning visar att det finns begränsade förutsättningar för lärarna att kvalitetssäkra sina bedömningar och att den kvalitetssäkring som sker är begränsad till enskilda ämnen. Detta sammantaget gör att det finns risk att bedömningen inte är likvärdig eller att bedömningen inte görs på likvärdiga grunder. Att bedömningen eller bedömningsunderlaget inte är likvärdigt riskerar att urholka det underlag som rektorn har att utgå ifrån i sin analys av verksamheten och de behov som finns.

Enligt skollagen ska utbildningen inom skolväsendet vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas och rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar. Vidare framhålls i Skolverkets allmänna råd om betyg och provning betydelsen av lärares samsyn för arbetet med rättvisande och likvärdiga betyg och bedömningar. Sambedömning beskrivs som ett betydelsefullt

redskap för ökad likvärdighet, eftersom det bidrar till en gemensam syn på vad som ska bedömas och hur bedömningen ska gå till. Rektorn har en betydelsefull roll för att underlätta lärares arbete med rättvisande och likvärdiga bedömningar. Det innebär bland annat att se till att alla lärare får förutsättningar att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger samtliga lärare förutsättningar att samverka i syfte att kvalitetssäkra sina omdömen och bedömningar. Detta bör ske med tydlig struktur för möten, innehåll och dokumentation. Arbetet behöver i första hand inrikta sig på att lärarna tillsammans tolkar styrdokumentet för att nå en samsyn och likvärdighet gällande elevernas kunskaper i relation till kriterier för bedömning och i förhållande till respektive årskurs. Även annat material som Skolverket producerat bör användas som diskussionsunderlag som till exempel kommentarmaterial och bedömningsstöd för att förstå och tolka styrdokumentet rättvisande. Lärarna behöver också resonera om olika bedömningssituationer, diskutera bedömning av elevarbeten samt hur det samlade underlaget bedöms. Detta gäller i samtliga ämnen, och för att nå en likvärdighet inom skolenheten innebär det också att lärarna från olika årskurser behöver diskutera tillsammans. Lärarna behöver även ges möjlighet att samverka med lärare från andra skolor som har ansvar för samma årskurser och ämnen som de själva. Genom en ökad samverkan ökar också förutsättningarna för likvärdiga bedömningar.

På Skolinspektionens vägnar

X Maria Larsson

Beslutsfattare
Signerat av: Maria Larsson

X Matilda Hazard

Föredragande
Signerat av: Matilda Hazard

I handläggningen av ärendet har även Jenny Bergman Westling medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 28-29 november och 7 december 2023. Besöket genomfördes av Matilda Hazard och Jenny Bergman Westling.

Värmlandsbro skola är en kommunal grundskola i Säffle kommun. Läsåret 2023/2024 har skolenheten 73 elever i årskurserna 1-6. Skolenheten leds av en rektor.

Bilaga 3: Redovisningsformulär

Redovisningsformulär för vidtagna åtgärder med anledning av påtalade utvecklingsområden i planerad kvalitetsgranskning i Värmlandsbro skola med huvudman SÄFFLE KOMMUN i Säffle kommun

Detta formulär kan användas som stöd för er när ni redovisar hur ni har arbetat med de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat i samband med den planerade kvalitetsgranskningen.

Redovisningen av vidtagna åtgärder ska fastställas av huvudmannen.

En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?

Formulär för huvudmannens redovisning

Utvecklingsområde 1: Rektorn behöver skapa ytterligare förutsättningar för lärare att samverka och säkerställa att skolans gemensamma arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av alla lärare.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde 2: Lärarna behöver utveckla undervisningen så att den utgår från och möter elevernas förutsättningar och behov, oavsett hur långt eleverna har kommit i sin kunskapsutveckling
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 3: Rektorn och lärarna behöver arbeta samlat för att skapa och upprätthålla gemensamma strategier och förhållningssätt avseende studiero, i delaktighet med samtliga elever.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde 4: Rektorn behöver ge lärarna förutsättningar att kunna kvalitetssäkra sina omdömen i samtliga ämnen.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: